

2025/1904

2025 9 19

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2025/1904

2025 m. rugsėjo 10 d.

dėl Susitarimo dėl Energetikos chartijos sutarties aiškinimo ir taikymo patvirtinimo Sąjungos vardu

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendime C-741/19 ⁽³⁾, *Moldovos Respublika / Komstroy* (toliau – *Komstroy* sprendimas), Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) nustatė, kad Tarybos ir Komisijos sprendimu 98/181/EB, EAPB, Euratomas ⁽⁴⁾ Europos Bendrijų vardu patvirtintos Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnio 2 dalies c punktas aiškinamas taip, kad jis netaikomas valstybės narės ir kitos valstybės narės investuotojo ginčams dėl investuotojo investicijos pirmojoje valstybėje narėje, t. y. ES vidaus ginčams;
- (2) nepaisant *Komstroy* sprendimo arbitražo teismai ir toliau prisiima jurisdikciją ir priima sprendimus ES vidaus arbitražo procedūrose, kurios neva grindžiamos Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnio 2 dalies c punktu. ESTT teigimu, visi tokie sprendimai nesuderinami su Sąjungos teise, visų pirma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 ir 344 straipsniais. Todėl tokie sprendimai negali turėti jokio teisinio poveikio, o pagal tokius sprendimus priteistos kompensacijos mokėjimas negali būti vykdomas;
- (3) Sąjungos teisę pažeidžiančių sprendimų priėmimas ES vidaus arbitražo procedūrose trukdo veiksmingai įgyvendinti Sąjungos teisę. Kyla Sutarčių ir Energetikos chartijos sutarties, kaip ją aiškina kai kurie arbitražo teismai, kolizijos rizika; ta kolizija, jei ją patvirtintų trečiosios valstybės teismai, *de facto* taptų teisine kolizija, jei tokie sprendimai būtų pripažįstami trečiųjų valstybių teisės sistemose;
- (4) pagal ESTT jurisprudenciją, teisinės kolizijos rizikos pakanka, kad tarptautinis susitarimas būtų nesuderinamas su Sąjungos teise. Todėl tokios Sutarčių ir Energetikos chartijos sutarties kolizijos rizika turėtų būti pašalinta. Tą riziką pašalinti padėtų priimtas susitarimo formos tarptautinės teisės dokumentas, kuriame būtų išdėstytas bendras to susitarimo šalių sutarimas, kad Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas;

⁽¹⁾ 2024 m. gruodžio 4 d. nuomonė (OL C, C/2025/776, 2025 2 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/776/oj>).

⁽²⁾ 2025 m. birželio 18 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2025 m. liepos 8 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ 2021 m. rugsėjo 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Moldovos Respublika / Komstroy*, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655, 66 punktas.

⁽⁴⁾ 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos ir Komisijos sprendimas 98/181/EB, EAPB, Euratomas dėl Europos Bendrijų Energetikos chartijos sutarties ir Energetikos chartijos protokolo dėl energijos efektyvumo ir su tuo susijusių aplinkosaugos aspektų sudarymo (OL L 69, 1998 3 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1998/181/oj>).

- (5) Komisija Sąjungos vardu ir valstybės narės užbaigė derybas dėl Susitarimo dėl Energetikos Chartijos susitarimo aiškinimo ir taikymo sąlygų. Tame susitarime išdėstytas bendras sutarimas pakartotas 2024 m. birželio 26 d. Deklaracijoje dėl Teisingumo Teismo ⁽⁵⁾ *Komstroy* sprendimo teisinių pasekmių ir bendro sutarimo, kad Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis yra netaikytinas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas;
- (6) todėl Susitarimas dėl Energetikos Chartijos susitarimo aiškinimo ir taikymo turėtų būti patvirtintas, siekiant Sąjungai suteikti galimybę jį pasirašyti ir išreikšti Sąjungos pritarimą jo laikytis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Šį sprendimą lydintis Susitarimas dėl Energetikos chartijos sutarties aiškinimo ir taikymo patvirtinamas.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Priimta Strasbūre 2025 m. rugsėjo 10 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

R. METSOLA

Tarybos vardu

Pirmininkė

M. BJERRE

⁽⁵⁾ OL L, 2024/2121, 2024 8 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/declar/2024/2121/oj>.

SUSITARIMAS DĖL ENERGETIKOS CHARTIJOS SUTARTIES AIŠKINIMO IR TAIKymo

BELGIJOS KARALYSTĖ,
BULGARIJOS RESPUBLIKA,
ČEKIJOS RESPUBLIKA,
DANIJOS KARALYSTĖ,
VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,
ESTIJOS RESPUBLIKA,
AIRIJA,
GRAIKIJOS RESPUBLIKA,
ISPANIJOS KARALYSTĖ,
PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,
KROATIJOS RESPUBLIKA,
ITALIJOS RESPUBLIKA,
KIPRO RESPUBLIKA,
LATVIJOS RESPUBLIKA,
LIETUVOS RESPUBLIKA,
LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,
MALTOS RESPUBLIKA,
NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,
AUSTRIJOS RESPUBLIKA,
LENKIJOS RESPUBLIKA,
PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,
RUMUNIJA,
SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,
SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,
SUOMIJOS RESPUBLIKA,
ŠVEDIJOS KARALYSTĖ ir
EUROPOS SAJUNGA,
toliau kartu vadinamos Šalimis,

ATSIŽVELGDAMOS į 1994 m. gruodžio 17 d. Lisabonoje pasirašytą Energetikos chartijos sutartį ⁽¹⁾, kuri Europos Bendrijų vardu buvo patvirtinta 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 98/181/EB, EAPB, Euratomas ⁽²⁾, su paskutiniais pakeitimais,

(¹) Europos energetikos chartijos konferencijos baigiamasis aktas (OL L 380, 1994 12 31, p. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/998/oj).

(²) 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos ir Komisijos sprendimas 98/181/EB, EAPB, Euratomas dėl Europos Bendrijų Energetikos chartijos sutarties ir Energetikos chartijos protokolo dėl energijos vartojimo efektyvumo ir susijusių aplinkosaugos aspektų sudarymo (OL L 69, 1998 3 9, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1998/181/oj>).

ATSIŽVELGDAMOS į tarptautinės paprotinės teisės taisykles, kodifikuotas 1969 m. gegužės 23 d. Vienoje pasirašytoje Vienos konvencijoje dėl tarptautinių sutarčių teisės,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad regioninės ekonominės integracijos organizacijos, apibrėžtos Energetikos chartijos sutarties 1 straipsnio 3 dalyje, narės pareiškia bendrą sutarimą dėl Sutarties aiškinimo ir taikymo savo *inter se* santykiuose,

PRIMINDAMOS, kad pasitraukimas iš Energetikos chartijos sutarties nedaro poveikio toje sutartyje nurodytos regioninės ekonominės integracijos organizacijos sudėčiai ir neužkerta kelio interesui pareikšti bendrą sutarimą dėl tos Sutarties aiškinimo ir taikymo tol, kol gali būti laikoma, kad ji turi teisinių padarinių Šaliai, kuri pasitraukė, visų pirma atsižvelgiant į Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalį,

ATSIŽVELGDAMOS į Europos Sąjungos sutartį (toliau – ES sutartis), Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) ir Europos Sąjungos teisės bendruosius principus,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad nuorodos į Europos Sąjungą šiame Susitarime taip pat turi būti suprantamos kaip nuorodos į jos pirmtakę Europos ekonominę bendriją ir vėliau į Europos bendriją iki tada, kai pastarąją pakeitė Europos Sąjunga,

PRIMINDAMOS, kad pagal Nuolatinio Tarptautinio Teisingumo Teismo praktiką⁽³⁾ ir Tarptautinio Teisingumo Teismo praktiką⁽⁴⁾ teisė pateikti autoritetinę teisės normos aiškinimą priklauso tik tarptautinio susitarimo šalims atsižvelgiant į tą susitarimą,

PRIMINDAMOS, kad Europos Sąjungos valstybės narės (toliau – valstybės narės) teisė pateikti autoritetinę Sąjungos teisės aiškinimą suteikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT), kaip paaiškino ESTT savo 2006 m. gegužės 30 d. Sprendime C-459/03, *Komisija / Airija (Mox Plant)*⁽⁵⁾, kuriame jis nustatė, kad išimtinė kompetencija aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę apima ir tarptautinių susitarimų, kurių šalys yra Europos Sąjunga ir jos valstybės narės, aiškinimą ir taikymą ginčo tarp dviejų valstybių narių arba tarp Europos Sąjungos ir valstybės narės atveju,

PRIMINDAMOS, kad pagal SESV 344 straipsnį valstybės narės įsipareigoja neteikti spręsti ginčų dėl Sutarčių aiškinimo ar taikymo kitais būdais, nei nustatyta tose Sutartyse,

PRIMINDAMOS, kad 2018 m. kovo 6 d. Sprendime byloje C-284/16, *Achmea*⁽⁶⁾, ESTT nustatė, kad SESV 267 ir 344 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama valstybių narių sudaryto tarptautinio susitarimo nuostata, pagal kurią vienos iš tų valstybių narių investuotojas, kilus ginčui dėl investicijų kitoje valstybėje narėje, gali iškelti bylą pastarajai valstybei narei arbitražo teisme, kurio jurisdikciją ta valstybė narė įsipareigojo pripažinti,

PRIMINDAMOS Europos Sąjungos nuolat kartojamą poziciją, kad Energetikos chartijos sutartis nebuvo skirta taikyti ES vidaus santykiams ir kad Europos Sąjunga, Europos atominės energijos bendrija ir jų valstybės narės neketino ir negalėjo ketinti Energetikos chartijos sutartimi nusistatyti kokias nors tarpusavio pareigas, nes dėl šios sutarties buvo deramasi kaip dėl Europos Sąjungos išorės energetikos politikos priemonės siekiant sukurti energetikos srities bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis sistemą, kai tuo tarpu Europos Sąjungos vidaus energetikos politiką sudaro išsami taisyklių sistema, skirta energetikos srities vidaus rinkai sukurti, kuria reglamentuojami tik valstybių narių tarpusavio santykiai toje srityje,

(3) Nuolatinis Tarptautinio Teisingumo Teismas, Javožynos klausimas (Lenkijos ir Čekoslovakijos siena), patariamoji nuomonė, [1923] NTTT B serija, Nr. 8, p. 37.

(4) Tarptautinis Teisingumo Teismas, Išlygos dėl Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį, patariamoji nuomonė, [1951] TTT ataskaitos, 15, p. 20.

(5) 2006 m. gegužės 30 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija / Airija*, C-459/03, ECLI:EU:C:2006:345, 129–137 punktai.

(6) 2018 m. kovo 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Achmea*, C-284/16, ECLI:EU:C:2018:158.

PRIMINDAMOS, jog 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendime C-741/19, *Moldovos Respublika / Komstroy* ⁽⁷⁾, (toliau – *Komstroy* sprendimas) ESTT nustatė ir savo 2022 m. birželio 16 d. nuomonėje 1/20 ⁽⁸⁾ patvirtino, kad Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas vienos valstybės narės ir kitos valstybės narės investuotojo ginčams dėl pastarojo investicijos pirmojoje valstybėje narėje,

PRIMINDAMOS, kad *Komstroy* sprendime pateikiamas Energetikos chartijos sutarties aiškinimas yra kompetentingo teismo pateikiamas aiškinimas ir atspindi bendrąjį viešosios tarptautinės teisės principą, todėl yra taikomas nuo tada, kai Europos Bendrijos ir jų valstybės narės patvirtino Energetikos chartijos sutartį,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad SESV 267 ir 344 straipsniai turi būti aiškinami kaip draudžiantys aiškinti Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį – pagal šį straipsnį vienos valstybės narės investuotojo ir kitos valstybės narės arba Europos Sąjungos ginčus leidžiama spręsti arbitražo teisme (toliau – ES vidaus arbitražo procedūra),

MANYDAMOS, kad tais atvejais, kai vienos valstybės narės investuotojo ir kitos valstybės narės arba Europos Sąjungos ginčo negalima išspręsti taikiai, to ginčo šalis kaip įprastai gali nuspręsti jį perduoti spręsti kompetentingiems teismams arba administraciniais teismams pagal nacionalinę teisę, kaip užtikrinama bendraisiais teisės principais ir atsižvelgiant į pagrindines teises, įtvirtintas, *inter alia*, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje,

LAIKYDAMOSI šiame Susitarime pareikšto bendro sutarimo, kad dėl išvardytų priežasčių tokia nuostata kaip Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis negalėjo praeityje, negali dabar ir negalės ateityje būti naudojama kaip teisinis pagrindas vienos valstybės narės investuotojo pradėtoje arbitražo procedūroje dėl investicijų kitoje valstybėje narėje,

PAKARTODAMOS prie Tarpvyriausybinių konferencijos, patvirtinusios Lisabonos sutartį, Baigiamojo akto pridėtą Deklaraciją Nr. 17 dėl viršenybės, kurioje primenama, kad Sutartys ir teisės aktai, kuriuos priima Sąjunga remdamasi Sutartimis, turi viršenybę prieš valstybių narių teisės aktus ir kad viršenybės principas jų tarpusavio santykiuose yra kolizinė norma,

todėl PRIMINDAMOS, kad siekiant išspręsti bet kokią normų koliziją, valstybių narių pagal tarptautinę teisę sudarytas tarptautinis susitarimas ES vidaus santykiams gali būti taikomas tik tiek, kiek jo nuostatos atitinka ES sutartis,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis yra netaikytinas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas, ir todėl tokioms procedūroms negali būti taikoma ir nebuvo numatyta taikyti Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis yra netaikytinas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas, ir todėl tais atvejais Šalys, kurios yra susijusios su vykstančiomis ES vidaus arbitražo procedūromis kaip atsakovė arba investuotojo buveinės valstybė narė, turėtų bendradarbiauti siekdamos užtikrinti, kad apie šio Susitarimo egzistavimą būtų pranešta atitinkamam arbitražo teismui, kad būtų galima padaryti atitinkamą išvadą dėl to teismo jurisdikcijos nebuvimo,

be to, ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad neturėtų būti registruojamos jokios naujos ES vidaus arbitražo procedūros, ir SUTIKDAMOS, kad tais atvejais, kai pranešimas apie arbitražą vis dėlto pateikiamas, Šalys, kurios yra susijusios su tomis procedūromis kaip atsakovė arba investuotojo valstybė narė, turėtų bendradarbiauti siekdamos užtikrinti, kad apie šio Susitarimo egzistavimą būtų pranešta atitinkamam arbitražo teismui, kad būtų galima padaryti atitinkamą išvadą, jog Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis negali būti tokių procedūrų teisinis pagrindas,

vis dėlto ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad susitarimai ir sprendimai ES vidaus investicijų arbitražo bylose, kurių negalima anuliuoti arba atidėti ir kurių buvo savanoriškai laikomasi ar kurie buvo galutinai įvykdyti, neturėtų būti ginčijami,

APGAILESTAUDAMOS, kad arbitražo teismai per ES vidaus arbitražo procedūras, pradėtas darant nuorodą į Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį, jau yra priėmę arbitražo sprendimų, toliau juos priima ir vis dar gali jų priimti pažeisdami Europos Sąjungos teisę, be kita ko, kaip nurodyta ESTT praktikoje,

⁽⁷⁾ 2021 m. rugsėjo 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Moldovos Respublika / Komstroy*, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655, 66 punktas.

⁽⁸⁾ 2022 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo nuomonė 1/20, EU:C:2022:485, 47 punktas.

taip pat APGAILESTAUDAMOS, kad tokie arbitražo sprendimai yra vykdymo užtikrinimo procedūrų objektas, be kita ko, trečiojoje valstybėje, kad per vykstančias ES vidaus arbitražo procedūras, kurios neva grindžiamos Energetikos chartijos sutarties 26 straipsniu, arbitražo teismai neatsisako kompetencijos ir jurisdikcijos ir kad arbitražo institucijos ir toliau registruoja naujas arbitražo procedūras ir neatmeta jų kaip akivaizdžiai nepriimtinių dėl to, kad nėra sutikimo perduoti spręsti arbitražo tvarka,

todėl ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad būtina aiškiai ir nedviprasmiškai pakartoti nuoseklią Šalių poziciją sudarant Susitarimą, kuriuo dar kartą patvirtinamas jų bendras sutarimas dėl Energetikos chartijos sutarties, kaip ją aiškina ESTT, aiškinimo ir taikymo tiek, kiek tai susiję su ES vidaus arbitražo procedūromis,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad, remiantis 1970 m. vasario 5 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo sprendimu *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited* ⁽⁹⁾ ir, kaip ESTT paaiškino *Komstroy* sprendime, tam tikromis Energetikos chartijos sutarties nuostatomis siekiama reglamentuoti dvišalius santykius,

todėl ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad šis Susitarimas yra susijęs tik su dvišaliais santykiais tarp Šalių ir kartu tų valstybių narių kaip Energetikos chartijos sutarties Susitariančiųjų Šalių investuotojų ir kad dėl to šiuo Susitarimu daromas poveikis tik Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosioms Šalims, kurios reglamentuojamos pagal Europos Sąjungos teisę, kaip regioninės ekonominės integracijos organizacijos, kaip tai suprantama Energetikos chartijos sutarties 1 straipsnio 3 dalyje, teise, ir nedaro poveikio kitų Energetikos chartijos sutarties Susitariančiųjų Šalių naudojimuisi savo teisėmis pagal tą Sutartį arba jų pareigų vykdymui,

PRIMINDAMOS, kad Šalys yra pranešusios Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosioms Šalims ketinančios sudaryti šį Susitarimą,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad sudariusios šį susitarimą ir laikydamosi savo teisinių pareigų pagal Europos Sąjungos teisę, tačiau nedarant poveikio jų teisei pareikšti tokias pretenzijas, kokias jos laiko tinkamomis dėl išlaidų, kurias jos patiria kaip atsakovės ir kurios yra susijusios su ES vidaus arbitražo procedūromis, Šalys užtikrina visišką ir veiksmingą *Komstroy* sprendimo laikymąsi, galiojančių arbitražo sprendimų nevykdymą, arbitražo teismų pareigą nedelsiant nutraukti visas vykstančias ES vidaus arbitražo procedūras ir arbitražo institucijų pareigą neregistruoti jokių būsimų ES vidaus arbitražo procedūrų, atsižvelgiant į jų atitinkamus įgaliojimus pagal Konvencijos dėl valstybių ir kitų valstybių piliečių investicinių ginčų sprendimo (ICSID), sudarytos 1965 m. kovo 18 d. Vašingtone, 36 straipsnio 3 dalį ir Stokholmo prekybos rūmų (SCC) arbitražo taisyklių 12 straipsnį, ir arbitražo teismų pareigą paskelbti, kad bet kokia ES vidaus arbitražo procedūra, kurią siekiama jiems pateikti, neturi teisinio pagrindo,

SUPRASDAMOS, kad šis Susitarimas yra taikomas investuotojų ir valstybių arbitražo procedūroms, kuriose Šalys dalyvauja kaip ES vidaus ginčų šalys pagal Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį, vykdomoms pagal bet kurią arbitražo konvenciją ar taisyklę, įskaitant ICSID konvenciją ir ICSID arbitražo taisyklę, SCC Arbitražo instituto arbitražo taisyklę, Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos arbitražo taisyklę ir *ad hoc* arbitražą, ir

TURĖDAMOS OMENYJE, kad šio Susitarimo nuostatos nedaro poveikio Europos Komisijos ar bet kurios valstybės narės teisei kreiptis į ESTT remiantis SESV 258, 259 ir 260 straipsniais,

SUSITARĖ:

1 SKIRSNIS

BENDRAS SUTARIMAS, KAD ENERGETIKOS CHARTIJOS SUTARTIES 26 STRAIPSNIS YRA NETAIKYTINAS KAIP ES VIDAUS ARBITRAŽO PROCEDŪRŲ PAGRINDAS

1 STRAIPSNIS

Apibrėžtys

Šiame Susitarime vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) Energetikos chartijos sutartis – 1994 m. gruodžio 17 d. Lisabonoje pasirašyta Energetikos chartijos sutartis, Europos Bendrijų vardu patvirtinta 1997 m. rugsėjo 23 d. Sprendimu 98/181/EB, EAPB, Euratomas, su galimais pakeitimais;

⁽⁹⁾ 1970 m. vasario 5 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo sprendimas *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited* (1970 m. TTT ataskaitos, p. 3, 33 ir 35 punktai).

- 2) ES vidaus santykiai – santykiai tarp valstybių narių arba tarp valstybės narės ir Europos Sąjungos;
- 3) ES vidaus arbitražo procedūra – arbitražo teisme remiantis Energetikos chartijos sutarties 26 straipsniu pradėta procedūra, kuria siekiama išspręsti vienos valstybės narės investuotojo ir kitos valstybės narės arba Europos Sąjungos ginčą.

2 SKIRSNIS

Bendras sutarimas dėl to, kaip aiškinti Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį ir kad šis straipsnis niekada neturi būti taikomas ES vidaus arbitražo procedūroms, taip pat kad nėra tokioms procedūroms taikytino teisinio pagrindo

1. Siekdamos didesnio aiškumo, Šalys dar kartą patvirtina, kad laikosi bendro sutarimo dėl Energetikos chartijos sutarties aiškinimo ir taikymo, pagal kurį tos Sutarties 26 straipsnis negali ir niekada negalėjo būti ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas.

Pirmoje pastraipoje pareikštas bendras sutarimas grindžiamas šiais Europos Sąjungos teisės elementais:

- a) ESTT aiškinimu, pagal kurį Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas ir niekada neturėjo būti taikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas, ir
- b) Europos Sąjungos teisės viršenybe, kuri primenama prie Tarpyvyriausybinių konferencijos, patvirtinusios Lisabonos sutartį, Baigiamojo akto pridėtoje Deklaracijoje Nr. 17 kaip tarptautinės teisės norma, kuria reglamentuojama normų kolizija jų tarpusavio santykiuose, todėl bet kuriuo atveju Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis nėra ir negalėjo būti taikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas.

2. Siekdamos didesnio aiškumo, Šalys dar kartą patvirtina, kad laikosi bendro sutarimo, jog dėl to, kad nėra teisinio pagrindo, taikomo ES vidaus arbitražo procedūroms pagal Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį, tokioms procedūroms netaikoma ir niekada negalėjo būti taikoma ir Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis. Atitinkamai Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis negalėjo turėti teisinio poveikio ES vidaus santykiams, kai viena valstybė narė pasitraukė iš Energetikos chartijos sutarties prieš sudarant šį Susitarimą, ir neturėtų teisinio poveikio ES vidaus santykiams, jei Šalis iš Energetikos chartijos sutarties pasitrauktų vėliau.

3. Siekdamos didesnio aiškumo Šalys sutaria, kad pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalyse pareikštą bendrą sutarimą ir nedarant jam poveikio, Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas, ir Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis neturi teisinio poveikio ES vidaus santykiams.

4. 1–3 dalys nedaro poveikio kitų Energetikos chartijos sutarties nuostatų aiškinimui ir taikymui tiek, kiek jos susijusios su ES vidaus santykiais.

2 SKIRSNIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

3 STRAIPSNIS

Depozitaras

1. Šio Susitarimo depozitaras yra Europos Sąjungos Tarybos Generalinis sekretorius (toliau – depozitaras).
2. Depozitaras Šalims praneša apie:
  - a) bet kokio ratifikavimo, patvirtinimo arba priėmimo dokumento deponavimą pagal 5 straipsnį;
  - b) šio Susitarimo įsigaliojimo datą pagal 6 straipsnio 1 dalį;
  - c) šio Susitarimo įsigaliojimo kiekvienai Šaliai datą pagal 6 straipsnio 2 dalį.
3. Depozitaras šį Susitarimą paskelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir praneša Energetikos chartijos sutarties depozitarui bei Energetikos chartijos sekretoriui apie jo priėmimą ir įsigaliojimą.

4. Depozitaras paprašo Energetikos chartijos sutarties depozitaro apie šį Susitarimą pranešti kitoms Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosioms Šalims.
5. Įsigaliojus šiam Susitarimui, pagal Jungtinių Tautų Chartijos 102 straipsnį depozitaras jį užregistruoja Jungtinių Tautų sekretoriате.

4 STRAIPSNIS

Išlygos

Šiam Susitarimui netaikomos jokios išlygos.

5 STRAIPSNIS

Ratifikavimas, patvirtinimas ar priėmimas

Šis susitarimas turi būti ratifikuotas, patvirtintas arba priimtas.

Šalys depozitarui deponuoja savo ratifikavimo, patvirtinimo arba priėmimo dokumentus.

6 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Šis Susitarimas įsigalioja praėjus 30 kalendorinių dienų po tos dienos, kurią depozitaras gauna antrąjį ratifikavimo, patvirtinimo arba priėmimo dokumentą.
2. Kiekvienai Šaliai, kuri Susitarimą ratifikuoja, patvirtina ar priima po jo įsigaliojimo pagal 1 dalį, šis Susitarimas įsigalioja praėjus 30 kalendorinių dienų po tos dienos, kurią ta Šalis deponuoja savo ratifikavimo, patvirtinimo ar priėmimo dokumentą.

7 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis vienu originaliu egzemplioriumi airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis parengtas Susitarimas, kurio kiekvienas tekstas yra vienodai autentiškas, deponuojamas depozitaro archyvuose.

Visi tekstai yra vienodai autentiški. TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė susitarimą.

Priimta ... m. ... d.

Belgijos Karalystės vardu,
Bulgarijos Respublikos vardu,
Čekijos Respublikos vardu,
Danijos Karalystės vardu,
Vokietijos Federacinės Respublikos vardu,
Estijos Respublikos vardu,
Airijos vardu,
Graikijos Respublikos vardu,
Ispanijos Karalystės vardu,
Prancūzijos Respublikos vardu,
Kroatijos Respublikos vardu,
Italijos Respublikos vardu,
Kipro Respublikos vardu,
Latvijos Respublikos vardu,

Lietuvos Respublikos vardu,
Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vardu,
Maltos Respublikos vardu,
Nyderlandų Karalystės vardu,
Austrijos Respublikos vardu,
Lenkijos Respublikos vardu,
Portugalijos Respublikos vardu,
Rumunijos vardu,
Slovėnijos Respublikos vardu,
Slovakijos Respublikos vardu,
Suomijos Respublikos vardu,
Švedijos Karalystės vardu ir
Europos Sąjungos vardu
